

ПОРЯДОК ПОСВІДЧЕННЯ СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ

Спадковий договір отримав своє визнання з часів запозичення римського права у європейські правові системи. У Стародавньому Римі, як свідчать джерела, іноді зустрічалися договори щодо спадкування - *acta de secessione futura*, але вони не мали юридичної сили.

Спадковий договір з такою назвою був відомий і застосовувався на території України задовго до його законодавчого врегулювання в сучасному розумінні. Законодавством України включено спадковий договір до Книги шостої [Цивільного кодексу України](#).

Це означає, що в умовах сьогодення, крім спадкування за заповітом або за законом, майно може перейти до іншої особи після смерті власника на підставі спадкового договору.

Відповідно до статті 1302 Цивільного кодексу України, за спадковим договором одна сторона (набувач – фізична або юридична) зобов'язується виконувати розпорядження другої сторони (відчужувача – подружжя, один із подружжя або інша особа) і в разі його смерті набуває право власності на майно відчужувача.

Суть спадкового договору полягає в тому, що за таким договором відбувається розпорядження належним відчужувачеві майном ще за життя, але набуття набувачем права власності на майно відбувається після смерті відчужувача.

Умовами вказаного договору передбачається:

- здійснення певних дій (лікування, відвідування культурних заходів, матеріальне утримання протягом життя, утримання третіх осіб, оплати освіти комусь із родичів/ знайомих тощо);
- момент переходу права власності (право власності на майно переходить до набувача після смерті відчужувача).

Досить поширеними є випадки, коли стороною у спадковому договорі є подружжя.

Для оформлення спадкового договору в Україні необхідно звертатися до нотаріусів, які працюють в державних нотаріальних конторах (державні нотаріуси) або, які займаються приватною нотаріальною діяльністю (приватні нотаріуси). З переліком державних нотаріальних контор та приватних нотаріусів м. Одеси та Одеської області можна ознайомитись на сайті Головного територіального управління юстиції в Одеській області (<http://just.odessa.gov.ua/?view=pages&category=3>).

Необхідно зазначити, що документи, оформлені державними і приватними нотаріусами, мають однакову юридичну силу (ст. 1 Закону України «Про нотаріат»).

Розглянемо більш детально окремі питання, які виникають при оформленні цього договору.

У чому полягають особливості посвідчення спадкового договору за участю подружжя?

Особливості спадкового договору за участі подружжя полягають в предметі спадкового договору та в моменті переходу майна набувачеві.

Так, предметом спадкового договору може бути майно, яке належить подружжю на праві спільної сумісної власності та/ або майно, яке є особистою власністю будь-кого із подружжя.

Спадковим договором може бути встановлено, що в разі смерті одного з подружжя спадщина переходить до другого, а в разі смерті другого з подружжя його майно переходить до набувача за договором.

Важливо, що заповіт, який відчужувач склав щодо майна, вказаного у спадковому договорі, є нікчемним (недійсним).

Який порядок розірвання спадкового договору?

Спадковий договір може бути розірвано судом на вимогу:

- відчужувача у разі невиконання набувачем його розпоряджень;
- набувача у разі неможливості виконання ним розпоряджень відчужувача.

За спільною згодою сторін спадковий договір може бути розірвано у нотаріуса.

Яка вартість оформлення/ зміни/ розірвання спадкового договору?

Державні нотаріуси, за вчинення нотаріальних дій, справляють державне мито у розмірах, встановлених чинним законодавством, відповідно до частини 1 ст.

При укладанні спадкового договору сплачується державне мито в розмірі 1% від вартості угоди (ст. 3 Декрету Кабінету Міністрів України від 21.

За надання державними нотаріусами додаткових послуг правового характеру, які не пов'язані із вчинюваними нотаріальними діями, а також технічного характеру справляється окрема плата у розмірах, що встановлюються наказом управління юстиції (<http://just.odessa.gov.ua/?view=pages&category=3>). Кошти, одержані від надання таких додаткових послуг, спрямовуються до Державного бюджету України.

За формування у Спадковому реєстрі одного реєстраційного запису про посвідчення спадкового договору; змін до нього, розірвання спадкового договору, ви

Оплата здійснюється громадянами виключно у безготівковій формі через банківські установи.

Приватні нотаріуси за вчинення нотаріальної дії стягують плату, розмір якої визначається за домовленістю між нотаріусом та громадянином або юридичною особою, але не менше розміру ставок державного мита, що справляється державними нотаріусами за аналогічні нотаріальні дії.

Звертаємо Вашу увагу, що кожний окремий приватний нотаріус надає більш детальну інформацію стосовно вартості його послуг за вчинення конкретних нотаріальних дій.

Який порядок реєстрації спадкового договору?

Будь-які посвідчені нотаріусами спадкові договори (посвідчені в приміщенні нотаріальної контори, або поза приміщенням нотаріальної контори), зміни до них, а також їх розірвання, підлягають обов'язковій реєстрації у Спадковому реєстрі у порядку, встановленому Порядком державної реєстрації заповітів і спадкових договорів у Спадковому реєстрі, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 491.

Спадковий реєстр – це електронна база даних, яка містить відомості про посвідчені (складені та/або прийняті на зберігання) заповіти і спадкові договори, заведені спадкові справи та видані свідоцтва про право на спадщину.

Реєстрацію спадкових договорів, їх змін та розірвання здійснюють Реєстратори (державні та приватні нотаріуси) у Спадковому реєстрі за зверненням громадян між якими укладається такий договір.

Інформує відділ з питань нотаріату Головного територіального управління юстиції в Одеській області